

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

Titulus XLII. De Baptismo, & ejus Effectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

„si reipsa sub specie vini sisteretur se-
paratum à Sanguine, si aliunde Cor-
pus illud non esset vivens. Adde,
quod in hoc Sacrificio materia Sacri-
ficii remota, quæ ex pane & vino
constat, reipsa transmutatur in Cor-
pus & Sanguinem Christi, qui vera
& sola est hujus tanti Sacrificii Ho-
stia. Quemadmodum olim in Sa-
crificiis thymiamatum ideo solum
incendebantur thymiamata, ut ex eo-
rum consumptione prodiret fumus
odoriferus, cujus oblatio unicus erat
Sacrificii scopus. Simili ferme mo-
do rem explicat Ivenim *cit. Dissert. 5.
art. 2. cap. 3. ad Object. 3.* Unde tan-
tum abest, ut Patres sibimetipsis con-
tradixerint, aut contra verum Ecclesiæ
sensum senserint, quando scripserunt,
in Eucharistia *recoli per Mysterium*,
quod semel in Cruce offerebatur in pre-
tium, ut potius verum & genuinum

Ecclesiæ sensum his ipsis verbis decla-
raverint, id quod verba Concilii Tri-
dentini *cit. Sess. 22. de Sacrific. Miss.
cap. 1. § 2. & Can. 1. § 3.* trutinantē
ad oculum patebit. Confusus jam
abi Boehmere, quia *illaqueatus es ver-
bis oris tui, & captus propriis Serma-
nibus.* Prov. 6. v. 2.

De Missa tum solenni, & publica, 29.
tum privata, item de iis, quorum no-
mina ex *diphtychis* olim recitabantur,
ac precibus fidelium commendaban-
tur, nec non de munere prædicandī
Episcopis proprio, & aliis, quæ huc
spectant, Boehmerus à §. 61. usque ad
finem prolixè agit. Singula, quæ hic
recenset, excutere in præsentiarum non
vacat, maxime, quod in sequentibus
Titulis hujus Libri, quos depravata
sua doctrina corrumpit, dolabrum ad-
hibere adhuc necesse erit.

TITULUS XLII.

De Baptismo, & ejus Effectu.

POst Sacramentum *Eucharistiæ*, quod Sacramentorum
omnium maximum, & sacratissimum est, utpote quod
continet Christum ipsum omnis gratiæ fontem, pergit
Compiler ad aliud maxime necessarium, sive fundamen-
tum, ac januam vitæ spiritualis, videlicet *Baptismum*, de quo
subinde fit

§. I.

Quid sit Baptismus? Et quis Minister ejus?

SUMMARIA.

1. Baptismus describitur, subjuncta definitionis paraphrasi.
2. Alius est flumi-
nis, alius fluminis, alius denique Sanguinis.
3. Alius solennis, alius priva-
tus.

Ecc 3

tus. 4. Minister Baptismi Ordinarius olim erat Episcopus, hodie Parochus, & ex ejus delegatione Diaconus. 5. In casu necessitatis quilibet homo intendens facere, quod facit Ecclesia. 6. In Ministro intentionem requiri negat Bæhmerus, cujus erroris redarguitur. 7. Quinam munus Patrini obire & quot admitti possint? 8. Lutherani & Calvinistæ assumi non debent. 9. Baptismus regulariter in Ecclesia, non in privatis domibus conferri debet.

Baptismus ab Hostiensi in *Summa b. t. num. 1.* describitur, quod sit ablutio exterior cum certa verborum forma, sine quo nemo salvari potest. In Catechismo vero Romano definitur Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ.

Dicitur I. Sacramentum, quia est signum sensibile gratiæ sanctificantis à DEO permanentiter institutum. II. Regenerationis, quia catechumeni primum esse gratiæ recipiunt, & spiritualiter nasci dicuntur. S. Chrysostomus *Homil. ad Baptiz.* III. Per aquam, quibus verbis indicatur differentia, quæ se Baptismus distinguit ab aliis Sacramentis, & simul materia hujus Sacramenti exprimitur, quæ est aqua naturalis, & elementaris, non vero artificialis, ut est aqua rosacea, vel ex herbis distillata, nec etiam lachrymæ, salivæ &c. *cap. 2. b. t.* ubi triplex ejus rei ratio redditur, videlicet, quod aqua sit res omnibus communis, & facile acquiri possit ad Sacramentum omnibus necessarium; deinde quod ablutionis sordibus apta congrue effectum Baptismi significet, qui est deletio omnium peccatorum, tam originalis, quam actualium, & poenarum pro iis debitæ, de quo nobili effectu legendus S. Cyrillus Alexandrinus in *Isaiam cap. 66. lib. 5. tom. 6.* Vener. Bedæ in *Epist. ad Roman. cap. 6.* Et denique, quod, sicut corporibus ita

& cupiditatum ardoribus refrigerandis summe proficua sit. Vide Ivenim in *Comment. Histor. Dogmat. Dissert. 2. Q. 3. art. 3.* ubi ostendit, in hac materia, scilicet aqua elementari Divinam Omnipotentiam, Sapientiam, & bonitatem præcipue elucere. Dicitur denique IV. in verbo vitæ quibus forma Baptismi exprimitur, quæ utuntur latini: *Ego te Baptizo in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen.* De forma Baptismi apud Græcos usitata vide Ivenim *d. dissert. Q. 4. cap. 2. art. 2. & 2. seqq.* Caterum resolutiones dubiorum, quæ circa materiam & formam hujus Sacramenti excitari solent, à Theologis petendæ sunt.

Illud duntaxat annexere placet, 2 quod peccatum originale non modo per ablutionem istam Baptismalem deleri possit, sed etiam per actum fidei, vel charitatis Divinæ; hoc est, non tantum per Sacramentum fidei (ut ait Innocentius III. in *cap. 3. de Presbyt. non baptiz.*) sed etiam per fidem Sacramenti, item per Martyrium tam originale, quam actuale peccatum; quapropter triplex communiter distinguitur Baptismus, fluminis, fluminis, & Sanguinis, & satis est per unum ex istis expiari *cap. 34. & 37. de Consecr. dist. 4.* Legatur Clericatus *Decis. 26. & seq.* ubi de Baptismo fluminis, & Sanguinis erudite pro more suo discurret, interim solum Baptisma fluminis proprie

prie Sacramentum dicitur, & nomine Baptismi simpliciter prolato intelligitur, Clericat. *decif. 25. num. 1.* imo etiam post Baptismum flaminis, si Baptismi hujus suscipiendi opportunitas detur, suscipi debet, quia includit votum & desiderium recipiendi Sacramentum Baptismi. Concil. Trident. *Sess. 6. de Justific. cap. 4.*

1 Baptismus alius est sollemnis alius privatus. Ille cum solennitatibus, Ceremoniis, & Ritibus ab Ecclesia præscriptis confertur, hic in casu necessitatis, omissis Ceremoniis in Rituali Romano notatis, per solam aquæ affusionem, addita debita verborum forma, peragitur.

4 Minister Baptismi sollemnis olim erat Episcopus, utpote Primarius, & Ordinarius Pastor populi sibi commissi, ut testatum faciunt Thomassinus *part. 1. lib. 2. cap. 23. num. 3.* Christian. Lupus *tom. 2. Schol. in Append. ad Ephesin. latrocin. cap. 3. pag. 226.* & seq. Van-Elpen *J. E. V. part. 2. tit. 2. cap. 2. num. 1.* Hodie Ordinarius Minister Baptismi est Parochus proprius, & quidem Sacerdos *cap. 19. de Consecrat. dist. 4.* olim non aliter, quam ex Mandato Episcopi, ut testatur Tertullianus *de Baptismo cap. 17. dandi Baptismum jus habet Summus Sacerdos, qui est Episcopus, dehinc Presbyteri, & Diaconi, non tamen sine Episcopi auctoritate.* Van-Elpen *d. cap. num. 3.* qua potestate etiam fruitur Diaconus ex commissione Parochi *cap. 13. dist. 93.* Vide Clericat. *de Sacrament. Decif. 28. per tot.*

5 In casu necessitatis quivis nullo habito discrimine sexus, ætatis, vel Religionis potest sine solennitate Bapti-

zare, modo habeat intentionem generalem, & velit serio facere, quod facit Ecclesia, *cap. 21. § 23. de Consecr. dist. 4.* Concil. Trident. *Sess. 7. Can. 4.* quia in administratione Sacramentorum intentio Ministri ad valorem actus requiritur, ut definiit Concilium Florentinum in *Decret. ad Armenos §. 5.* & Trident. *Sess. 7. de Sacram. Can. 11.* late Ivenim *de Sacram. in genere Dissert. 1. Q. 5. cap. 2. art. 1. & seqq.* præsentem tamen viro mulier Baptizare non præsumat *cap. 20. d. dist.* nec Laicus præsentem Clerico, vel Diaconus præsentem Presbytero, vel Episcopo *cit. cap. 21. Vid. Ritual. Roman.*

Intentionem ex parte Ministri tanquam requisitum necessarium ad validam collationem Sacramenti negat Boëmerus *ad h. t. §. 3.* sed sufficere ait fidem ex parte recipientis. Rationem suæ negationis hanc reddit, quod nemo de collato sibi Baptismo certus esse posset, si hujus substantia ab intentione Ministri dependeret, quippe, quæ in oculos non incurrit, sed ab actu externo prorsus aliena esse potest. Et, quanquam prudenter præsumi possit, Baptizantem revera hanc intentionem in actuali administratione Sacramenti elicuisse, tamen in rebus ad salutem necessariis, inquit, non nudis præsumptionibus insistendum est, sed mediorem certitudo omnino desideratur. Eapropter ad *cap. 47. § 77. C. 1. Q. 1.* provocat. Hæc sine intentione, hoc est, sine deliberatione, in gratiam duntaxat Lutheri cum cæteris etiam hunc errorem temere propugnantis *lib. de Captivit. Babylon. cap. de Baptis.* Boëmerum scripsisse auctumo: nam utique in eam dementiam

ПОЯ

non prolabetur Bœhmerus, ut actionem, v. g. ablutionem in Baptismo credat, esse unam ex illis, quæ à brutis quoque exerceri, aut ab homine rationis impote fieri valeat? non adeo tam fatuus est Bœhmerus, qui ipse fatetur, Baptismum à Ministro per jocos tantum abludentem non conferri: unde necesse est, ut concedat, actionem illam, per quam conficitur Sacramentum, esse actum humanum: si vero hoc admittit, per legitimam consequentiam etiam admittere debet, quod necessaria sit intentio Ministri agentis, & conficientis Sacramentum, cum omnis actus humanus ex intentione agentis suam specificationem desumat. Nec illud metum injiciat Bœhmerus quod, si intentio Ministri ad validam collationem Sacramenti necessaria sit, de valide recepto Baptismo physica certitudo haberi nequeat, sufficit adesse certitudinem moralem, quæ prudentissime præsumi debet de Ministro in tanti momenti negotio, maxime si is persuasus sit, Sacramentum valide non confici sine ejus intentione. In *citt. cc.* ad quos provocat Bœhmerus, nihil aliud dicitur, quam quod malitia Ministri non officiat valori Sacramenti, quod & nos admittimus; sed hoc non est ad rem, cum in collatione Sacramentorum non habitudinem animi, sed intentionem, ex qua agat, in Ministro spectandam esse doceamus.

7 In collatione Baptismi solennis intervenire quoque solent Patrini; idcirco quæritur, quinam, & quot possint, aut debeant admitti? Resp. ad I. omnem fidelem Catholicum, rationis capacem, & hominem boni testimo-

nii, cujuscunque ætatis fuerit, non, vero hæreticum, Judæum, vel infidelem, nec Abbatem, Monachum, vel Monialem *cap. 102. 103. § 104. de Consecrat. dist. 4.* nec regulariter patrem vel matrem naturalem respectu filii sui, nisi in casu necessitatis. *cap. penult. § ult. C. 30. Q. 4.* Ad II. Resp. ex Concil. Trid. *Sess. 24. de Reformat. Matrim. cap. 2.* unum Patrinum, & unani ad summum admitti posse, ideoque Parochus mox ab initio diligenter de Patrinis electis sciscitari jubetur, nec plures admittere, quam à Concilio determinati sunt, ac insuper eorum nomina in libro Baptismali describere, & contractam cognationem spirituales (de qua in *lib. 4. tit. 11.* agemus) docere debet, qui quidem patrini ad solennitatem tantum, non vero ad substantiam Baptismi requiruntur. Vide præter alios Moralistas Clericatum de Baptismo *decis. 37. per tot.*

Sed quid in Romano Imperio, ubi Lutherani, & Calvinistæ in Communionem Civilem cum Catholicis per pacificationes publicas admissi sunt, fasne erit parentibus Catholicis sibi ex protestantium, vel reformationum secta patrilos deligere? Quod id protestantibus respectu Catholicorum, vel reformationum fas, permissumque sit, defendit Bœhmerus ad *b. tit. §. 41.* ex hoc fundamento, quod ritus suscipiendi infantes ex Baptismo à plerisque inter *adiaphora* referatur, ac præterea patrilos hodie non amplius ea lege obstringi, ut pro instructione & debita informatione infantis fidem suam interponant. Quod nos orthodoxos concernit, res expedita est, patrilos non posse assumi, qui sacra Ro-

mana non colunt, eo quod ad munus patrini principaliter spectet, curare, ut baptizatus orthodoxæ fidei principiis imbuatur. Hinc ait S. Thomas *part. 3. Q. 67. art. 7. C.* unde & in spiritali generatione Baptismi requiritur aliquis, qui fungatur vice nutricis, & pedagogi, informando & instruendo eum quasi novitium in fide, de his, quæ pertinent ad fidem, & vitam Christianam. - - - Et ideo requiritur, quod aliquis suscipiat baptizatum de sacro fonte quasi in suam instructionem, & tutelam. Hinc etiam S. Augustinus relatus in *cap. 105. de Consecrat. dist. 4.* Paternos monet: *Vos ante omnia, tam mulieres, quam viros, qui filios in baptismo suscepistis, moneo, ut vos cognoscatis fidei iussus apud DEUM extitisse pro illis, quos visi estis de sacro fonte suscipere.* Sed quia prædicta Communio, & consortium promiscuum Catholicorum cum Pro-

testantibus & Reformatis in Germania plura alia exotica introduxit, ideo, si alicubi mos vigeat Paternos ex his Sectariis adsciscendi, is etiam cum aliis absurdus per conniventiam tolerari potest, cum multa per patientiam tolerantur, quæ si deducta fuerint in iudicium, exigente iustitia non debeant tolerari *cap. 18. de Præbend.*

Illud etiam ad complementum hujus Paragraphi adjicio, quod juxta *Clem. un. h. t.* Baptismus extra casum necessitatis in Ecclesiis, ubi fontes Baptismales ad hoc specialiter deputati habentur, non vero in domibus privatorum conferendus sit, nisi filiis Regum, & Principum, quod Glossa ibidem etiam ad Comites & Barones extendit; aliter vero Baptizans arbitrarie, & quidem taliter per Episcopum suum castigari jubetur, ut alii attentare similia non præsumant.

§. II.

De Subjecto, & effectu Baptismi.

S U M M A R I A.

10. Baptizari potest omnis homo, viator, vivens. 11. Etiam infans mox natus. 12. An judæorum, & paganorum liberi invitis parentibus Baptizari possint? 13. Metus non obstat valori Baptismi. 14. Effectus Baptismi enumerantur.

10 **S**ubjectum capax Baptismi recipiendi est omnis homo, viator, non baptizatus, qui vel intentionem veram, si scilicet rationis usu præditus fuerit, vel præsumptam habeat, ut infans. Bellarm. *tom. 2. Controv. lib. 1. de Baptif. cap. 8.* & Theologi communiter juxta illud *Matth. ult. Docete omnes Gentes, Baptizantes eos &c.* &

Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto &c. Imo & adultus amens, vel ebrius, & morti proximus, si prius intentionem, aut desiderium baptismi suscipiendi habuit, nam in his actus proprius & intentio saltem virtualis requiritur. *cap. 3. §. item quaeritur h. t.* quomodo hi ad Baptismum præparandi sint, explicat Concilium

Fff

Tri-

Tridentinum Sess. 6. de Justific. cap. 6. & Ivenim Dissert. 2. de Baptismo. tot. cap. 2. Infantes vero in fide parentum baptizari possunt, sine proprio actu fidei, prout contra hæreticos, quos recenset Ivenim Dissert. 2. Q. 7. cap. 1. art. 1. Statutum est in cap. 153. de Consecrat. dist. 4. Concil. Trident. Sess. 7. cap. 13. de Baptism. Concil. Milevitano II. Canon. 2. unde S. Augustinus Epist. 157. ad Hilarium scribit: Sicut ab illo uno homine (Adamo) sic ab eodem peccato infantes immunes esse non possunt, nisi ab ejus reatu per Christi Baptismum resolvantur, & firmatur hæc doctrina traditione Apostolica, de qua ita Origenes lib. 5. cap. 6. ad Roman. Ecclesia ab Apostolis traditionem suscepit, etiam parvulis baptismum dare. Accedit ratio, quod Baptismus necessarius sit omnibus hominibus peccato originali infectis juxta dicta; atqui parvuli sunt participes hujus peccati teste S. Augustino loco supracit. ergo debent etiam esse capaces Baptismi, ne plus possit culpa, quam gratia contra Sententiam Apostoli ad Roman. 6. Vid. Bellarm. tom. 2. cap. 9. de Baptism. Objectiones dispunctas reperies apud S. Thom. part. 3. Q. 68. art. 9.

¶ Sed an talis infans mox ut natus est, vel dum in utero materno adhuc existit, baptizari possit, altera quaestio est? Resp. affirmative per cap. 3. h. t. ibi: ab hac generalitate nec sexum, nec etatem excludens, dummodo proles in utero existens brachium v. g. aut aliud membrum exserat, vel obstetricis dexteritate aqua ad eam pervenire, & ablutio quædam fieri possit. Ratio est, quia foetus animatus in ute-

ro est homo vivens & animal secundum doctrinam Philosophorum, & desumitur ex l. 1. §. si quis proximior ff. unde cognati, consequenter peccatum originale contrahit, cap. 136. de Consecr. dist. 4. quod non nisi per Martyrium vel baptismum deleri potest, Navarr. h. t. Consil. 2. Bonacina de Baptism. disput. 2. Q. 2. punct. 3. num. 25. & alii. Vide etiam S. D. d. Q. art. 11. ad 4. contrarii Textus, ut est cap. 114. §. 115. de Consecrat. dist. 4. accipienda sunt de foetu, aut imperfecto, aut adhuc in utero matris ita recluso, ut sacra lympha inmediate tingi nequiverit.

De Judæorum, paganorum, aliorumque infidelium liberis quaeritur, an invitis eorum parentibus licite Baptismo offerri possint? Thomistæ cum S. D. 2. 2. Q. 10. art. 2. & part. 3. Q. 68. artic. 10. affirmant, quibus se opponunt Scotistæ. Utriusque partis argumenta inpraesentiarum referre non vacat, collecta reperies apud sæpe laudatum Clecricatum Decis. 42. de Baptismo. Mihi cum hoc Authore per distinctos casus præsens dubium placet componere I. si filii infidelium sint adulti, & à DEO inspirati baptizari petant, recipiendi sunt, prævia instructione ad Baptismum. II. Si liberi quidem annos discretionis nondum attigerunt, in evidenti tamen mortis discrimine versantur, laudabile opus facit, qui tales jam cum morte luctantes per lavacrum regenerationis vitæ spirituali restituit. III. Si ipsi parentes infideles sint mancipia Christianorum, eorum liberi à Dominis Baptismo offerri possunt, modo caveant, quod, cum adoleverint, eos in fide salvifica instituere, nec am-

amplius parentibus infidelitatis errore demerfis restituere velint. IV. Sin vero ejusmodi infideles, vel Judæi tollerentur in Republica Christiana, ac sua libertate frui permittantur, eorum liberos Baptizare non licet. Ratio horum casuum est, quod in tribus prioribus nec injuria parentibus, nec irreverentia Sacramento inferatur, bene vero in posteriori, cum Ecclesia non soleat tam violentis remediis uti adversus infideles, ut ad fidem orthodoxam amplectendam inducantur. Ita Clericatus *cit. decis. num. 7.* cum aliis ibidem relatis.

13 Ulterius quæritur, an, qui metu compulsus Baptismum suscipit, valide sit Baptizatus, & legibus Ecclesiæ subjaceat? Resp. affirmative, quia metus non tollit voluntarium, nec libertatem, nec intentionem *cap. 3. h. t. cap. 5. dist. 45.* quod si tamen talis interne non consensit, sed duntaxat externe simulaverit intentionem & voluntatem suscipiendi baptismum, is nec characterem, nec Sacramentum recipit, quamvis pro foro externo præsumatur vere baptizatus, & propterea etiam ad observantiam fidei legumque Christianarum cogeretur. Glossa in *d. cap. 3. V. perdurare.*

14 Effectus Baptismi valide recepti sunt complures, iique nobilissimi. I. Delet non tantum Originale, sed omnia peccata actualia, quantacunque sint, ita constanter tenuit Ecclesia tanquam dogma ex Apostolica traditione acceptum, & in verbo scripto apud

Ezechielem *cap. 36. Art. 2. & ad Ephes. 5.* haud obscure fundatum. S. Thomas *part. 3. Q. 69. art. 1.* Ivenim *dist. dist. 2. Q. 8. cap. 1. art. 1.* & expresse declaravit Concil. Florentin. in *Decret. Eugenii §. primum omnium.* II. Tollit omnem poenam pro peccatis debitam, hoc est, tam æternam, quam temporalem, quam alias peccator ad satisfaciendum Divinæ Justitiæ vel in hoc sæculo, vel in futuro teneretur exsolvere. *Nihil jam damnationis ait Apostolus ad Roman. 8. est iis, qui sunt in Christo JESU per Baptismum.* Concil. Trident. *Sess. 5. Can. 5. & Sess. 6. cap. 14. Sess. 14. cap. 8.* Videatur S. Augustinus *de peccat. merit. & remiss. lib. 2. cap. 28. num. 45.* III. In hoc Sacramento infunditur gratia sanctificans in animam Baptizati non ponentis obicem per fictionem, aut affectionem ad peccatum mortale, una cum Virtutibus Theologicis Fidei, Spei, & Charitatis. Concil. Florent. in *Decret. Eugenii §. 5. & Trid. Sess. 6. cap. 7.* IV. Imprimis characterem indelebilem, ratione cujus Baptismus semel rite susceptus iterari nequit. *cap. 3. b. tit.* Concil. Florent. in *d. Decret. §. 5. Ecclesiasticorum,* & Trident. *Sess. 7. Can. 9.* Plures alios effectus enumerat Clericatus *Decis. 33. num. 2. & 2. seqq.* De Ritibus in Baptismo solenni adhiberi solitis consulatur Catechismus eruditissimi Pougeti *tom. 2. cap. 2. §. 5. & 2. seqq.* Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 2. cap. 3.*

§§§ (o) §§§

Fff 2

TI-